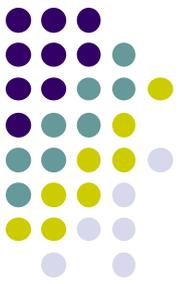
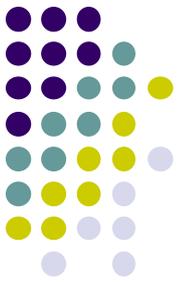

1453

Το τέλος της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας-B

Η ΕΠΕΛΑΣΗ ΤΩΝ ΟΘΩΜΑΝΩΝ

- **αρχές 14ου αιώνα**: κατάλυση των σελτζουκικών κρατιδίων από τους Τουρκομάνους
- **Οσμάν Α΄** (1258 – 1324):
Ιδρυτής της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας
  - Ορχάν, Μουράτ Α΄, Βαγιαζήτ Α΄
- Κατάλυση της βυζαντινής κυριαρχίας στη Μ. Ασία και στα Βαλκάνια,
ήττες των Σέρβων, των Βουλγάρων και των Ούγγρων...

→ Μάχες στη *Μαρίτσα*, στο *Κοσσυφοπέδιο*,
στην *Καλλίπολη*, στη *Νικόπολη*,
πολιορκία της *Κων/πολης*...

→ Ανακοπή της Οθωμανικής επέλασης:
Ήττα του *Βαγιαζήτ Α΄* στη Μάχη της
Άγκυρας από τον Μογγόλο *Ταμερλάνο*
(1402)

→ Αποκατάσταση της οθωμανικής
κυριαρχίας: *Μωάμεθ Α΄ και Μουράτ Β΄*

→ Η αρχή του τέλους:
Μωάμεθ Β΄ ο Πορθητής (1432 – 1481)

Χαρακτηριστικά:

*μεγάλος στρατηγικός και πολιτικός νους
σκληροτράχηλος,
φιλοπόλεμος, φιλήδονος,*

*αλλά και προστάτης των επιστημών και των τεχνών
με ελληνικό αίμα,*

με εντονότατη επιθυμία για την κατάληψη της Πόλης...

«*Κοιτώμενος και ανιστάμενος,
και εντός της αυλής αυτού και εκτός,
ποιώ πολέμω και ποία μηχανή
καθέξει την Κωνσταντινούπολιν
εστοχάζετο...»*

Μιχαήλ Δούκας

- οικοδόμηση του φρουρίου *Ρούμελη-Χισάρ* στον Βόσπορο (1452) (= η υπογραφή του Μωάμεθ)
- κατασκευή τεράστιων κανονιών («*λιθοβόλων χοανών*»)
  - Ουρβανός

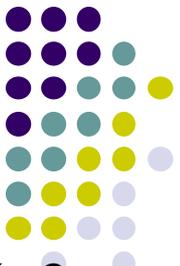

- Λέγεται ότι ο Μωάμεθ λάτρευε την ιστορία του **Μεγάλου Αλεξάνδρου** και μελετούσε ό,τι είχε σχέση με τον μεγάλη στρατηλάτη.
- Οι σύμβουλοι που τον περιστοίχιζαν, από την πρώτη περίοδο της ανόδου του στην εξουσία της νέας αυτοκρατορίας, ήταν οι περισσότεροι Έλληνες ή εξισλαμισμένοι Έλληνες.
- Χαρακτηριστικό παράδειγμα ήταν ο Έλληνας στρατηγός **Ζαγανός**, τον οποίο αργότερα ο Μωάμεθ τον έκανε πρωθυπουργό. Ήταν αυτός, που παρότρυνε τον Μωάμεθ μπροστά στα τείχη της Κωνσταντινούπολης να εφορμήσει και να την καταλάβει *«επανιδρύοντας την αυτοκρατορία του Μεγάλου Αλέξανδρου»*.
- Αντίθετα, οι εκ γενετής Οθωμανοί μουσουλμάνοι αξιωματούχοι του Μωάμεθ, όπως **ο βεζίρης Τσανταρλή**, είχαν την άποψη ότι δεν ήταν ακόμη έτοιμοι για την τελική έφοδο και κατάληψη της Πόλης.
- Τελικά ο Μωάμεθ άκουσε τον Ζαγανό, ενώ ο Τσανταρλή εκτελέστηκε μετά την άλωση της Πόλης...

Ο ΓΑΜΟΣ ΠΟΥ ΘΑ ΕΣΩΖΕ ΤΟ 1453 ΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ...

...**ΚΑΙ ΘΑ ΑΛΛΑΖΕ ΤΗΝ ΡΟΗ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ**

- Την καταπληκτική αποκάλυψη ότι ο Μωάμεθ ο Πορθητής δεν θα καταλάμβανε την Κωνσταντινούπολη κάνει ο πολύ γνωστός Τούρκος ιστορικός και δημοσιογράφος Murat Bardakçi στην τουρκική εφημερίδα Habertürk (16/8/2012)

- Όπως είναι γνωστό, ο τελευταίος βυζαντινός αυτοκράτορας, **Κωνσταντίνος Παλαιολόγος** (1404-1453) είχε παντρευτεί δυο φορές αλλά και τις δυο είχε μείνει χήρος.
- Το **1449**, μόλις ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος είχε ανεβεί στον θρόνο της βυζαντινής αυτοκρατορίας άρχισε αμέσως να ψάχνει για να βρει σύζυγο, δίνοντας στην αυτοκρατορία μια αυτοκρατορίσσα. Το έργο της αναζήτησης είχε αναλάβει ο έμπιστος του **Γεώργιος Φραντζής**.

- Τότε όμως έγινε γνωστό πως ο Οθωμανός σουλτάνος Μουράτ ο Β΄ είχε πεθάνει και η σύζυγος του, η γνωστή Σέρβα πριγκίπισσα Μάρα, είχε μείνει χήρα. Μόλις το νέο αυτό έγινε γνωστό στην Κωνσταντινούπολη, αποφασίστηκε να γίνει επίσημη πρόταση στην Μάρα να νυμφευτεί τον βυζαντινό αυτοκράτορα, καθώς η ίδια είχε παραμείνει ορθόδοξη και μάλιστα ήταν πολύ πιστή και είχε επηρεάσει και τον νεαρό σουλτάνο Μωάμεθ τον Β΄ υπέρ της Ορθοδοξίας.
- Όταν όμως η πρόταση αυτή έφτασε και στην ίδια την Μάρα, αυτή θεώρησε ότι η ηλικία της (50 χρονών) δεν της επέτρεπε καινούργιο γάμο, ενώ είχε ήδη αποφασίσει να περάσει τα υπόλοιπα χρόνια της ζωής της σαν ορθόδοξη μοναχή.
- Σύμφωνα με τον Τούρκο ιστορικό, αν ο γάμος αυτός γινόταν, εξ αιτίας του μεγάλου σεβασμού που είχε ο Μωάμεθ ο Πορθητής για την Μάρα, η οποία από μικρό τον είχε αναθρέψει με την ορθόδοξη πίστη, σίγουρα θα τον απέτρεπε να πολεμήσει κατά της φυσικής ή θετής του μητέρας, που τόσο πολύ αγαπούσε.

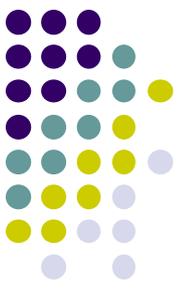
(Μάλιστα υπάρχει μια οθωμανική ιστορία που λέει ότι ο Μωάμεθ από μικρός είχε μάθει το Πάτερ Ημών και συχνά το απήγγειλε και όταν μια φορά ο πατέρας του, ο σουλτάνος Μουράτ ο Β΄, τον άκουσε να το απαγγέλει τον έπιασε και τον ξυλοκόπησε)...

- Έτσι η Κωνσταντινούπολη δεν θα έπεφτε στα χέρια των Οθωμανών, ενώ το πιο πιθανό θα ήταν μια συνύπαρξη μεταξύ Οθωμανών και Βυζαντινών που θα έδινε ίσως νέα ζωή στην καταρρέουσα Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία.
- Είναι γνωστό πως μετά την πτώση ο Μωάμεθ έψαξε με αγωνία να βρει την σωρό του αυτοκράτορα και ...παραλίγο θετού του πατέρα. Για τους περισσότερους ιστορικούς η σωρός αυτή δεν βρέθηκε ποτέ.
- Ο ίδιος ο Μωάμεθ ο Πορθητής, **με μια μπερδεμένη θρησκευτική συνείδηση**, άφησε μετά τον θάνατο του ένα μεγάλο αίνιγμα για τις πραγματικές του θρησκευτικές πεποιθήσεις, κάτι που μέχρι σήμερα απασχολεί τους Τούρκους ιστορικούς...
- Ο σύγχρονός του ιστορικός, **ο Κατακουζηνός Θεόδωρος Σπαντουνής**, αναφέρει ότι στα τελευταία χρόνια της ζωής του **ο Μωάμεθ είχε εγκαταστήσει στα προσωπικά του διαμερίσματα ένα ολόκληρο χριστιανικό εικονοστάσι με κανδήλια και κεριά!!!**

- Ο Τούρκος πολιτικός και ποιητής Γιαχία Κεμάλ Μπεγιατλί, όπως αναφέρει ο Τούρκος συγγραφέας Ρεσάτ Εκρέμ Κοτσού στο βιβλίο του, «Οθωμανοί ηγεμόνες», γράφει:
- «Στις αρχές του εικοστού αιώνα, επί Σουλτάνου **Αμπντούλ Χαμίτ του Β΄**, είχε σπάσει ένας μεγάλος αγωγός νερού στη συνοικία του μεγάλου τεμένους του Πορθητού, το Φατίχ.
- Το Φατίχ είχε οικοδομηθεί μεταξύ των ετών 1463 και 1470, πάνω στα ερείπια της κατεδαφισμένης από τους Οθωμανούς εκκλησίας των Αγίων Αποστόλων, κάτω από την οποία βρίσκονται θαμμένοι πολλοί βυζαντινοί βασιλείς.
- Στην εκκλησία αυτή ο **Γεννάδιος** είχε εγκαταστήσει το Πατριαρχείο κατόπιν άδειας του Μωάμεθ μετά την άλωση. Το 1454 ο Πατριάρχης εγκατέλειψε οικειοθελώς την εκκλησία, επειδή μέσα σε αυτή είχε βρεθεί το πτώμα ενός Τούρκου και φοβήθηκε μήπως κατηγορηθούν οι Έλληνες για το έγκλημα.
- Την κατασκευή του τζαμιού είχε αναλάβει ο Έλληνας αρχιτέκτονας, **Χριστόδουλος**, που φρόντισε όμως να διατηρήσει τα θεμέλια της κατεδαφισμένης εκκλησίας.

- Κατά την επισκευή όμως του χαλασμένου αγωγού, ο Αμπντούλ Χαμίτ έδωσε εντολή να ανοιχτεί ο τάφος του Μωάμεθ που βρισκόταν δίπλα στο τζαμί, για να διαπιστωθούν τυχόν ζημιές και να επισκευαστούν.
  - Ο τάφος λοιπόν ανοίχτηκε και σε βάθος τριών μέτρων βρέθηκε μια σιδερένια καταπακτή από όπου μια πέτρινη σκάλα οδηγούσε στην υπόγεια αίθουσα της βυζαντινής εκκλησίας. Εκεί βρέθηκε ο μαρμάρινος τάφος που βρισκόταν το ταριχευμένο σώμα του Μωάμεθ.
  - Το γεγονός αυτό και μόνο για πολλούς αποτελεί απόδειξη ότι ο Μωάμεθ θέλησε να ταφεί σαν χριστιανός και βυζαντινός βασιλιάς, εν μέσω των άλλων βυζαντινών αυτοκρατόρων». Από τότε ο τάφος δεν ξανανοίχτηκε...
-
- Στις 19 Δεκεμβρίου 1991, το εβδομαδιαίο περιοδικό μεγάλης κυκλοφορίας στην Τουρκία, «**Ακτουέλ**», του συγκροτήματος της γνωστής εφημερίδας, «**Σαμπάχ**», είχε κυκλοφορήσει με τον εξής εντυπωσιακό τίτλο:
  - «**Ο Πορθητής ήταν Χριστιανός;**»
  - Και από κάτω είχε υπότιτλο: «**Οι ιστορικοί δεν μπόρεσαν μέχρι σήμερα να λύσουν αυτό το μυστήριο, 540 χρόνια από τον θάνατο του μεγάλου Φατίχ**».....

KONSTANTINOPOLIS

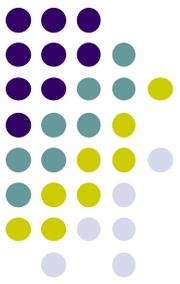
→ Εκκλήσεις στη Δύση για βοήθεια

Αλλά:

«Η Ελληνική Αυτοκρατορία αποτελεί ζωντανό παράδειγμα, ότι όποιος βρίσκεται έξω από την εκκλησιαστική ενότητα με τον Πάπα τιμωρείται σκληρά...»

Εάν μαζί με τους μεγιστάνες σου σκεφτείς καλύτερα και πραγματοποιήσεις τον 'ενωτικό όρο' της Φλωρεντίας, θα μας εύρεις μαζί με τους καρδινάλιους πάντοτε πρόθυμους να σε βοηθήσουμε Εσένα και το λαό σου»...

(Ο Πάπας στον Κωνσταντίνο ΙΑ΄ τον Παλαιολόγο)

- Πολιορκία της Κωνσταντινούπολης
(7 Απριλίου – 29 Μαΐου 1453)

→ Πηγές: Γεώργιος Φραντζής,
Μιχαήλ Κριτόβουλος,
Μιχαήλ Δούκας,
Λάονικος Χαλκοκονδύλης,
Καρδινάλιος Ισίδωρος,
Νικόλαος Βάρβαρος,
Ρωσικές και Οθωμανικές
πηγές

→ **Κωνσταντίνος ΙΑ΄ Παλαιολόγος**
(πρώην Δεσπότης του Μυστρά)

Μαύρη Θάλασσα

Ασία

Ευρώπη

Κεράτιος κόλπος

Παλιά πόλη

Θάλασσα του Μαρμαρά

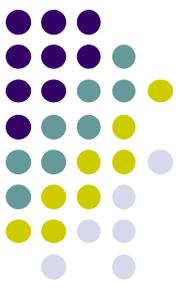
- **ΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ:**

→ 150.000 – 400.000 Οθωμανοί

έναντι

**8.000 Βυζαντινών + Ιταλών (Ιω. Ιουστινιάνης),
+ 80.000 κάτοικων της Πόλης**

→ «Του σουλτάνου διατάξαντος νέαν γενικήν
έφοδον, ο πατριάρχης και οι μεγιστάνες της
αυτοκρατορίας
εκ συμφώνου μετά του Ιωάννου Ιουστινιάνη
εδεήθησαν θερμώς του βασιλέως
να εγκαταλείψει την πόλιν...

Ο αυτοκράτωρ ηκροάσθη εν σιγή των συμβούλων
αυτού.

“Η συμβουλή υμών είναι εξαίρετος. Ευχαριστώ υμάς δι’
αυτήν...

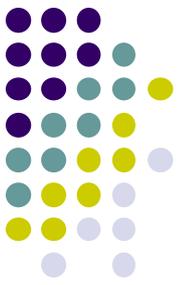
Τα πάντα δύνανται να συμβώσι και μόνον ουδέποτε ν’
αποφασίσω να εγκαταλείπω εν τοιαύτη συμφορά
τον κλήρον μου και τας αγίας εκκλησίας και την
πρωτεύουσαν, τον θρόνον, τον λαόν μου.

Τι θα έλεγε περί εμού η οικουμένη;...

Ναι, επιθυμώ να αποθάνω εδώ μεθ’ υμών”...»

«Μοσχοβίτικο Χρονικό»

- *«Το δε την πόλιν σοι δούναι, ουτ' εμόν
εστιν ουτ' άλλου των κατοικούντων
εν ταύτη·
κοινή γαρ γνώμη πάντες αυτοπροαιρέτως
αποθανούμεν
και ου φεισόμεθα της ζωής ημών»*

Κωνσταντίνος ΙΑ΄ Παλαιολόγος στον Μωάμεθ

- Λεηλασία και σφαγή τριών ημερών...

*«Σε όλη την Πόλη τίποτε άλλο δεν έβλεπες
παρά αυτούς που σκότωναν
και αυτούς που σκοτώνονταν,
αυτούς που κυνηγούσαν
και κείνους που έφευγαν...»*

(Λαόνικος Χαλκοκονδύλης)

- 4000 νεκροί Έλληνες (και Ιταλοί),
50 – 60.000 αιχμάλωτοι...

Η οθωμανική πλευρά

- «...Τα νικηφόρα στρατεύματα με την καρδιά γεμάτη χαρά όρμησαν μέσα στην πόλη, ενέσπειραν τον κλαυθμό και τον οδυρμό σ' εκείνους τους **ατυχήσαντες**.

**Ενήργησαν κατά την εντολή του Κορανίου:
σφάξατε τους ηλικιωμένους και αιχμαλωτίσατε
τους νεωτέρους...**

**Περιτύλιξαν τον τράχηλο των πόθων τους με τον
πλούτο της λείας.**

**Με την καρδιά τους στα χείλη κοριτσιών ωραίων
σαν τα ουρί του παραδείσου...**

παραδόθηκαν στις ηδονές της καλής τους τύχης»

Σααδετήν

Τούρκος χρονικογράφος

Η τραγική ιστορία του Λουκά Νοταρά

- «*Κρειττότερον εστιν ιδέναι εν μέση τη πόλει βασιλεύον φακιόλιον Τούρκων ή καλύπτραν λατινικήν*»...

Επειδή ήταν ανθενωτικός, θεωρήθηκε και τουρκόφιλος...

Αλλά: **1)** Είχε επιτυχείς εμπορικές σχέσεις με τους Βενετούς,

2) Επέδειξε ηρωική άμυνα στα τείχη της πόλης

3) Σφαγή του ιδίου και των αγοριών του

για να μην ενδώσουν στις ορέξεις

του Μωάμεθ...

Χρονικό της πολιορκίας του Νικολό Μπαρμπάρο

- «Όλοι άρχισαν να τρέχουν σαν λυσσασμένα σκυλιά στη στεριά ψάχνοντας για χρυσάφι, κοσμήματα κι άλλα πλούτη, κι ακόμα να αιχμαλωτίσουν τους εμπόρους. Περισσότερο έψαχναν μέσα στα μοναστήρια κι όλες οι μοναχές στάλθηκαν στο στόλο τους κι ατιμάστηκαν και ταπεινώθηκαν από τους Τούρκους. Έπειτα πουλήθηκαν όλες σκλάβες στα παζάρια της Τουρκίας. Αλλά και όλες οι κοπέλες ατιμάστηκαν κι έπειτα πουλήθηκαν και μάλιστα ακριβά, αν και μερικές από εκείνες προτίμησαν να ριχτούν στα πηγάδια και να πνιγούν παρά να πέσουν στα χέρια των Τούρκων. Το ίδιο έκαναν και πολλές παντρεμένες. Οι Τούρκοι φόρτωσαν τα καράβια τους με αιχμαλώτους και αμύθητα πλούτη. [...] Το αίμα έτρεχε στη γη όπως όταν βρέχει και το νερό πλημμύριζε τα ρείθρα των δρόμων, τόσο πολύ αίμα χύθηκε. Τα κορμιά των σκοτωμένων, τόσο των χριστιανών όσο και των Τούρκων, πετάχτηκαν στα Δαρδανέλια και παρασύρονταν από το ρέμα όπως τα πεπόνια στα κανάλια.»

Ασίκ Πασαζαντέ, Ιστορία της δυναστείας του Οσμάν, αρχές 16ου αιώνα

- **Β.** «Προχώρησε [ο Μωάμεθ Β΄] ενάντια στην πόλη των Ρωμαίων, την οποία πολιορκήσε από στεριά και θάλασσα. [...]. Πολέμησαν για πενήντα μέρες και νύχτες. Τότε ο [...] σουλτάνος μας υποσχέθηκε στους πολεμιστές του λεηλασία και έτσι την πενήντα πρώτη μέρα κατέλαβαν το κάστρο και κυριεύσαν τη σπουδαία Κωνσταντινούπολη. Έγινε άφθονη λεηλασία, και οι πολεμιστές, που ήταν πάνω από 200.000, πήραν πάρα πολλά λάφυρα. Βρέθηκε στην πόλη άφθονο χρυσάφι, αρκετό ασήμι και πάρα πολλοί πολύτιμοι λίθοι, κοσμήματα, και άλλα πολύτιμα αντικείμενα. Αιχμαλωτίστηκαν οι κάτοικοι της πόλης και σκοτώθηκε ο αυτοκράτοράς της με τους αξιωματούχους του.»

1 4 5 3 . Prise de Constantinople par les ottomans .
porte saint Romain .

Procession religieuse, autour de l'arc de triomphe de l'empereur Théodose le grand.

- Κάθε **απώλεια** δημιουργεί ψυχολογικούς - συμβολικούς (αλλά και πολιτικούς, στρατιωτικούς, ...) **μηχανισμούς ανάκτησης** αυτού που χάθηκε:

Η άλωση της Κων/πολης σφράγισε τη μνήμη και τον ψυχισμό όχι μόνο αυτών που αλώθηκαν (► Μεγάλη Ιδέα – «αλυτρωτισμός») αλλά και αυτών που άλωσαν...

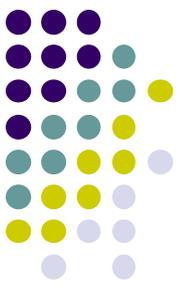
▶ Θρύλοι, Θρήνοι και Προφητείες για την Άλωση
και την επανάκτηση της Πόλης:

Ο Μαρμαρωμένος βασιλιάς
Η Κόκκινη Μηλιά
Η τελευταία Λειτουργία στην Αγία Σοφία
Η αρπαγή της Αγίας Τράπεζας από αγγέλους
Τα ψάρια του καλόγερου
Οι προφητείες του Αγαθάγγελου...

*«Πάρθεν η Πόλη, Πάρθεν η Ρωμανία...
Η Ρωμανία κι αν πέρασεν,
ανθεί και φέρει κι άλλο!»*

(Δημοτικό τραγούδι του Πόντου)

- *«Πήραν την πόλιν, πήραν την, πήραν τη Σαλονίκη, πήραν και την Αγιά Σοφιά, το μέγα Μοναστήρι, που είχε τριακόσια σήμαντρα κι εξήντα δυο καμπάνες, κάθε καμπάνα και παπάς, κάθε παπάς και διάκος. Σιμά να βγουν τα άξια κι ο βασιλιάς του κόσμου φωνή τους ηρθ' εξ ουρανού κι απ' Αρχαγγέλου στόμα...».*
- *«Πάψετε το Χερουβικό, κι ας χαμηλώσουν τ' Άγια γιατί είναι θέλημα Θεού, η Πόλη να τουρκέψει. Η Δέσποινα τaráχτηκε και δάκρυσαν οι εικόνες" ... Σώπασε, κυρά Δέσποινα, μην κλαις και μη δακρύζεις, πάλι με χρόνια με καιρούς, πάλι δικά μας θα' ναι»*

- Με την Άλωση της Πόλης η Ευρώπη ένιωσε σαν «μονόφθαλμη»:

*«**Η Άλωση**: Ο δεύτερος θάνατος του Ομήρου και του Πλάτωνα»*

*«**Τώρα έχουμε πράγματι χτυπηθεί στην Ευρώπη, δηλαδή στο σπίτι μας!**»*

Πάπας Πίος Β΄

- Η επίδραση του Μωάμεθ Β΄ στην ευρωπαϊκή ιστορία

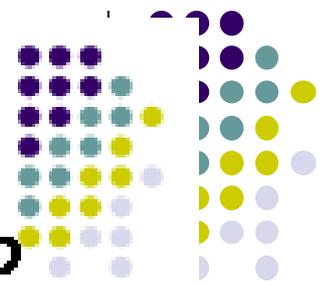

«Η ισχυρή προσωπικότητα του, που πρέπει να παραβληθεί προς την προσωπικότητα του Ναπολέοντος, μετέβαλε βαθύτατα την εξωτερική μορφή των ευρωπαϊκών χωρών.

Στα τέλη της μεσαιωνικής εποχής επηρέασε αποφασιστικά τα πνεύματα και τον τρόπο θεώρησης του κόσμου και του ανθρώπου.

Ο Μωάμεθ Β' ανήκει ασφαλώς στις ιστορικές εκείνες μορφές, μπροστά στις οποίες συναισθανόμαστε το μυστήριο των δαιμονιακών προσωπικοτήτων».

Φράντς Μπάμπινγκερ

- **«Ορισμένοι ιστορικοί ισχυρίζονται ότι το Βυζάντιο δεν ήταν ικανό να επινοήσει από τη μεριά του έναν ιερό πόλεμο στα μέτρα του (δεν έκανε σταυροφορίες, ας πούμε).**

Αν η παρατήρηση είναι σωστή, θα μπαίναμε στον πειρασμό να χαρούμε γι' αυτήν την έλλειψη.

Αλλά εντέλει μήπως το Βυζάντιο δεν πλήρωσε μια ωραία ημέρα αυτή την **απουσία εποικοδομητικού μίσους;...»**

**Fernand Braudel,
«Μεσόγειος»**

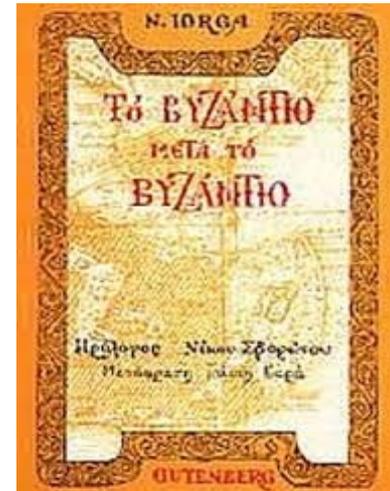
- «Μυθοποίηση» της Κων/πολης:

Βυζαντινή → Οθωμανική → Ελληνική
(«**Μεγάλη Ιδέα**») → Βαλκανική μυθοποίηση...

→ το “**Βυζάντιο μετά το Βυζάντιο**” (N. Jorga)
= η **βυζαντινή πνευματική κληρονομιά**
στα Βαλκάνια

- Σύγχρονη «μυθοποίηση» στην *ιστορία*
και τη *λογοτεχνία* (λ.χ. Ορχάν Παμούκ):

→ πολυ-πολιτισμικότητα,
ανατολικός μυστικισμός,
μείγμα βαρβαρότητας και φιληδονίας...

Σύνοψη

☐ Γενέθλια Νεοελληνισμού:

Μάχη Ματζικέρτ (1071)

Παιδική ηλικία Νεοελληνισμού:

Άλωση της Πόλης (1453)

Περίοδος ωρίμανσης:

Τουρκοκρατία

